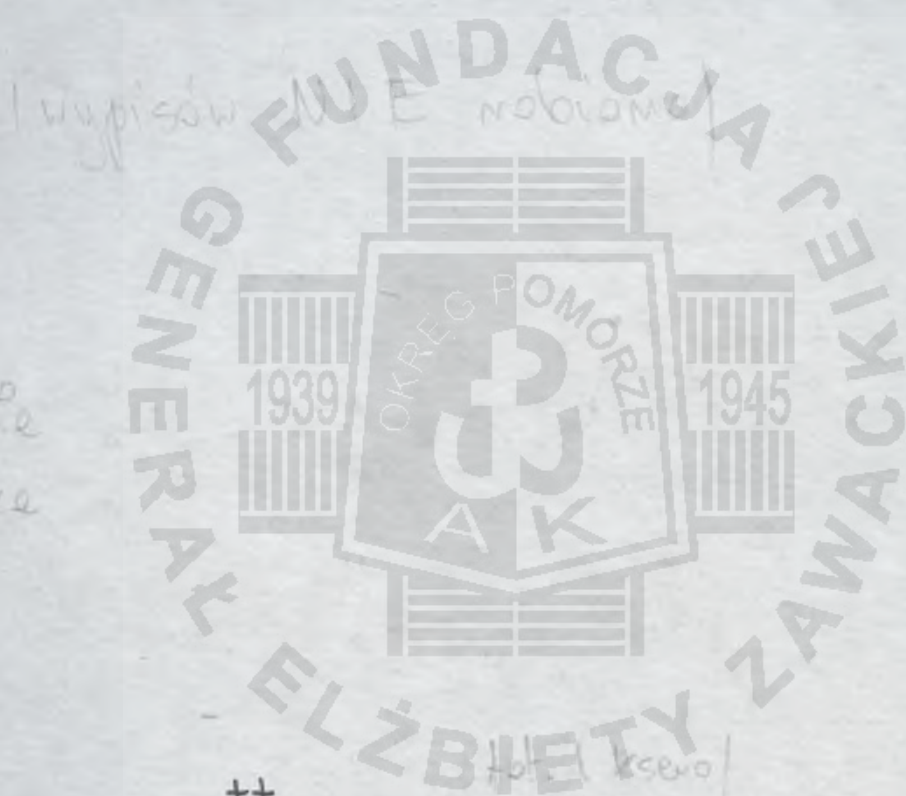

gwiazdka podst.

przekazane
Tęczyńska
654/WSK

++
GENBALSKA Irena

2d. Chwiałkowska

ps. "Szarek"

(1912 - 1999)

AK

Kodź
Kom. okr.

662 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GENBALSKA Irene

2d Chwietkowske

662/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k. 1, 5. 1-2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 5, 5. 1-5

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne...

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie ✓ reprodukt. 5 szt. 2, ksero pkt. 1 s. 4

I/1 RELACJA WKAŚCIWA

- życiorys, kódoz' 1974, rkp. l Ksewoł, k. 1, s 1-2.

monarchii karministycznym a w 1973 r. Honorystem Folki Suckor, 1/1-2
w maju 1973 r. została odznaczona Krzyżem za zasługi dla ZHP.
W czerwcu 1963 r. Towarzystwo Fryjacyi Dział przyznało mi Odznakę Fryjacyi
Działki: 1. marca 1971. Otrzymałam Odznakę Gminną, a w 1972 r.
- Medal zwycięstwa i wolności 19
w roku 1946 urodziłam syna. Obecnie jestem na emeryturze

Amura Wydawnictwo Kalebekich Artystów
"Maliżęcych ustami i Nogami Sp. z o.o.
47-400 Racibórz ul. Środkowa 5
del. pieniędze na konto
w Banku Śląskim SA Katowice/Racibórz
Nr konta 312712-040.0032.967
6 zł 20 gr.

1/2 DOKUMENTY DOT. OSOBY RELATORA

- Oświadczenie świadka W. Olkowskiej, Łódź 1975, nps, rkps, oryg.
k. 1, s. 1
- Zaświadczenie dotyczące służby wojskowej wyd. przez Stoł. Komitet
Samopomocy Społ., W-wa 1982, nps, rkps, kopia, k. 1, s. 2
- Oświadczenie świadka J. Tapirskiej, Konstancin 1982, nps,
rkps, kopia, k. 1, s. 3
- Zaświadczenie, że J. Gembalska była więźniarką więzienia
dla kobiet w Łodzi, wydane przez Archiwum Państwowe,
Łódź 1992, nps, rkps, kopia, k. 1, s. 4
- Zaświadczenie Nr 423906/2072 wyd. przez Urząd do Spraw Kamb.
i osób Represji, Łódź 1993, nps, rkps, kopia, k. 2, s. 5-6

Olbramska Władysława

Łódź

dnia 20 lutego 1975 r.

42-1

(miejscowość)

(Nazwisko, imię, pseudonim i adres składającego oświadczenie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): Łowiska Halcki Zbrojnej

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer M.C. 2279432 wydanych dnia 30 grudnia 1963 przez R.D.M.O. Łódź - Gródmiemie

o ś w i a d c z a m:

że Ob. Gembalska Irena syn (córka) Wawrzyńca urodz. dnia 24 maja 1912 roku w Łodzi

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca), oświadczenie i czasokres od — do):

Łowisku Halcki Zbrojnej gdyż w marcu 1940 roku stażyła na moje ręce przepięgła i powierzam jej opiekę nad więźniarkami politycznymi w więzieniach przy ul. Gierlinga i ul. Gdanskiej Ob. Gembalska Irena współpracowała z mną w Kuchnię Pog. St.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim _____ i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do):

W marcu 1942 roku - z racji spawzenia Łodzi, prze-
złam jej obowiązek Pogotowia Strażerek Komendantki
oraz kontakty z Z. K. Z.
znany mi jest fakt, że Irena Gembalska przyjęta z ramienia A.K.
szefa miejscowej Grupy Kobiet na Okręg Łódzki do dwulic
aresztowania jej tj. do 6 marca 1944 r. po pobycie w więzieniu
została wysiedlona do Ravensbrück, a potem do Głuszczy

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej _____ wydanej przez Zarząd Okręgu w _____

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

Prawdziwość powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

Mieczysław - St. Inst.

(pieczęć i podpis odpowiednich władz lub Zarządu ZBoWiD)

Władysława Olbramska
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

-12-2

O d p i s

Stołeczny Komitet Samopomocy Społecznej / Sekcja Opieki nad Dzieckiem i Rodziną / Warszawa ul. Sienkiewicza 14, m.14. Konto N^o

Nr 146 Warszawa, dn. 2 października 1939 r.

W. Pani
Chwiałkowska Irena
w miejscu

Sekcja Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej niniejszym stwierdza, że w okresie od dnia 12/IX do 3 października 1939 r. była Pani kierownikiem Tymczasowego Punktu Opiekunczego dzieci i matek uchodźców.

Sekcja czuje się zobowiązana złożyć Panu wyrazy podziękowania za jego bezinteresowną obywatelską pomoc, okazaną instytucji w jej pracach.

Kierownik Sekcji
/Stanisław Tazbir/

Okrągła pieczęć o treści: STOŁECZNY KOMITET SAMOPOMOCY SPOŁECZNEJ
Seksja Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

Za zgodność z oryginałem:
Warszawa, dnia 21.I.1982

PREZENTOR MUZEUM HISTORYCZNEGO
m. st. Warszawy

Prof. Dr Janusz Durko

I/2-3 <

Konstancin dn. 25 maja 1982 r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

Zaświadczam, że Irena Chwiażkowska -Gombalska ur. 24 V 1912 r.
w Łodzi, córka Wawrzyńca i Marianny, zam. w Łodzi
hufcowa II Hufca w Łodzi i jednocześnie komendantka Pogotowia tegoż
Hufca, od r. 1942 3-cia komendantka Pogotowia Harcerek Chorągwi Łódz-
kiej -

w dniu 6 września 1939 r. zgłosiła się do Komendy Pogotowia Har-
cerek w Warszawie, skąd otrzymywała różne polecenia do wykonania.

Od 6 września do 12 września 1939 r.

- brała udział w likwidowaniu dokumentów GKH w Warszawie,
- na ulicach miasta pełniła dyżur w patrolu sanitarnym .

Od 12 września do 3 października 1939 r. była kierowniczką Tym-
czasowego Punktu Opiekuńczego dla dzieci i matek uchodźców.

Warszawę opuściła w październiku 1939 r.

Józefina Łapińska
Józefina Łapińska

b. Komendantka Pogotowia Harcerek
w latach 1939 - 1945

zam. Konstancin ul. Krajowej Rady Na-
rodowej 39 - 05-510a

Stwierdzam własnoręcznie podpisu

Józefiny Łapińskiej

Wzrost 51.05.82 v

data

KIEROWNIK REPERTUARIUM KADR

Gizela Korzycha
mgr Gizela Korzycha

Z a ś w i a d c z e n i e .

Archiwum Państwowe w Łodzi na podstawie skorowidza więźniarek Więzienia dla Kobiet w Łodzi przy ul. Gdańskiej 13 z lat 1942-1944 (sygn. 4, s. 296) stwierdza, że Irena Gembalska, ur. 24 maja 1912 r. była więźniarką w/w Więzienia w okresie od 9 czerwca 1944 r. do dnia 17 października 1944 r. Dnia 17 października 1944 r. transportem więźniów przekazana została do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück. Z adnotacji urzędowych wynika, że w/w Obywatelka była aresztowana przez gestapo w Łodzi za nielegalną działalność antyniemiecką.

Zaświadczenie wydaje się Pani Irenie Gembalskiej na skutek podania z dnia 6 lipca 1992 r.

JB/MR

ZAŚWIADCZENIE

Nr. 423906/2072

Gembalska

Nazwisko

Irena Handa

Imiona

24.05.1912 r.

Łódź

Data i miejsce urodzenia

Uprawnienia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

J. Gembalska

podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Kazimierz Niemczewski
Pełnomocnik
w woj. łódzkiej

I/2r-5

I/2-6

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIENI USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01. 1940r.	06. 1944r.	Woj. Walki zbrojnej Stronia Krajeva	1/2/31-
06. 1944r.	04. 1945r.	Obóz koncentracyjny	31/21-
		1939	
		1945	

Adres zamieszkania

90-624 Łódź
ul. Jeromskiego nr 39 m. 9

łącznie: lat 5 miesięcy 4
Zmiana: lat ..... Z wyłączeniem
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Kazimierz Niemirowski
Pełnomocnik
w woj. łódzkiej

ów

II Materiały uzupełniające relację

- Podziękowanie Okr. Łódzkiego ŚZ ŻAK, Łódź 1993, mps, rkps, kopia, k.1, s.1
- Nekrolog J. Gembalskiej, 1999, k.1, s.2
- Nekrolog J. Gembalskiej, 1999, k.1, s.3
- Hm PL Jrena Gembalska ps. "Szawak" [b.d.], k.1, s.4
- hm. Jrena Gembalska, Pogotowie wojenne Harcevek [b.d.], k.1, s.5

Komitet Fundacji Sztantaru Światowego
Związku Żołnierzy Armii Krajowej — Okręg Łódź
płacąc sercem za serce składa podziękowanie

Kol. IRENIE GEMBAJSKIEJ ps. „Szarak”
Szeffi Wojskowej Służby Kobiet Okręg Łódź AK

za ufundowanie symbolicznego gwoźdźcia do drzewca sztantaru

*uznając ten patriotyczny akt dobrej woli
za współtworzenie dzieła Znak Żołnierzy Armii Krajowej,
którzy trudem, krwią i życiem bronili Ojczyźnej Ziemi
od brzegów Bałtyku po szczyty Tatr,
od prastarych Kresów Wschodnich
po zachodnie rubieże Śląska i Wielkopolski*

ŁÓDŹ, DN. 23. II. 1992 R.

i   ††   11-21   AK
Edoliz'
Kom. okr.

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 27 listopada 1999 r.
zmarła nasza ukochana Mama, Babcia i Ciocia

Ś.†P.

IRENA GEMBALSKA

Wieloletni pedagog, wychowawca młodzieży,
Komendantka Wojennego Pogotowia Harcerek Łodzi
i Okręgu Łódzkiego,
Żołnierz AK ps. „Szarak”, Szef W.S.K.O.L., harcmistrz,
była więźniarka Koncentracyjnego Obozu Kobiet - Ravensbrück
odznaczona wieloma odznaczeniami państwowymi.

Pogrzeb odbędzie się dnia 2 grudnia 1999 r. o godzinie 13 na
cmentarzu rzymskokatolickim pw. św. Józefa przy ul. Ogrodowej 39.
Pograżeni w smutku:

SYN, WNUK i POZOSTAŁA RODZINA

Prosimy o nieskładanie kondolencji.

b.kw. vi 02.

i

T: 662 | WSK

II-3

++

GEMBALSKA

Jmeme

AK

Łódź

Kom. AKN.

27 listopada 1999 r. zmarła w wieku 87 lat

Ś.†P.

Harcemistrzyni

IRENA GEMBALSKA

Komendantka Wojennego Pogotowia Harcerek, podporucznik AK, więźniarka obozu w Ravensbrück, instruktorka Chorągwi Łódzkiej ZHP, Członek Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Pogrzeb odbędzie się 2 grudnia (czwartek) o godz. 13 na Cmentarzu Katolickim przy ul. Ogrodowej.
Wyrazy współczucia Rodzinie składają:

KOMENDA CHORĄGWI ŁÓDZKIEJ ZHP, STOWARZYSZENIE SZARYCH SZEREGÓW ODDZIAŁ w ŁODZI

D.k. VI 02.

Hm Pl.

IRENA GEMBALSKA

— ps. „Szarak”

W harcerstwie od 1931 roku. Trze-
cia z kolei komendantka Łódzkiego
Wojennego Pogotowia Harcerskiego.
Działalność w Pogotowiu „na wy-
padek potrzeb Ojczyzny” (bo tak
nazywało się do wybuchu wojny)
rozpoczęła już w 1938 r., odbywały
się wówczas tzw. obozy służby, trwa-
ło szkolenie. Po ewakuacji Łodzi
przeniosła się do stolicy i tu kon-
tynuuje działalność Pogotowia. Wraz
z koleżankami pracuje jako łącznicz-
ka, sanitariuszka w służbie hospo-
darskiej, jednocześnie działa w war-
szawskim Tymczasowym Punkcie
Opieki nad Matką i Dzieckiem, gdzie
trudni się sieroty wojenne, wydobyte
spod gruzów niemowlęta, kaleki. Po
ewakuacji warszawskiej wróciła do Ło-
dźi, gdzie działa nieprzerwanie do
czerwca 44 roku, czyli do aresztowa-
nia. Zostaje osadzona w obozie, skąd
trafia za pośrednictwem Polskiego
Czerwonego Krzyża do Szwecji. Za-
równo w obozie jak i za granicą kon-
tynuuje harcerską działalność. Do
kraju wraca we wrześniu 1945 r. Od
56 roku pracuje jako instruktor szko-
lenia przy komendzie chorągwi Łódz-
kiej, ma za sobą wiele obozów let-
nich dla drużynowych i zastępo-
wych. Przez szereg lat opiekuje się
szkolną drużyną harcerską; z tego
okresu pochodzi działalność drużny
Ireny jako koordynatorki współpracy
hufca ze szkolnymi kołami Przyje-
ściół Harcerstwa. Do dziś działa w
komisji historycznej przy komendzie
chorągwi, jest członkiem Kręgu In-
struktorskiego Seniorów.

Drużna Gembalska jest jedną z
współauterek książki „Harcerki 39-
-45”, wraz z drużyną Matuszewską
opracowała materiał historyczny do-
tyczący losów łódzkich harcerzy e-
kresu przedwojennego.

hm Irena Gembalska

POGOTOWIE WOJENNE HARCEREK

Te krótkie wspomnienia o Pogotowiu Wojennym ZHP - o jednym z najtrudniejszych okresów życia naszej organizacji poświęcam pamięci tych harcererek, które padły w pierwszych dniach wojny.

Pogotowie Wojenne Harcererek zostało powołane Rozkazem Naczelniczki Liczba 13 dnia 24.IX.1938 r., a odwołane - 25.III.1945 r. Naczelną Komendantką Pogotowia została mianowana hm. Józefina Łapińska, była Komendantka Szkoły Instruktorskiej na Buczu. Tą nową formą służby były objęte wszystkie dziewczęta powyżej lat 15. Pogotowie wymagało umiejętności w zakresie służby sanitarniej, łączności, terenoznawstwa, gospodarczej, obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz służby opiekuńczej, szczególnie nad dziećmi.

Ile nas było? To są dane na dzień 31.XII.1938 r.: harcererek - 3.618, suchów - 900, hufców - 13, drużyn - 109, gromad - 32, zrzeszeń starszo-harcerskich - 12, instruktorów - 1.248. Teren Komendy Chorągwi pokrywał się z terenem województwa i obejmował między innymi miejscowości: Zgierz, Ozorków, Łęczycę, Konin, Stupce, Turek, Koło, Pabianice, Łask, Zduńską Wolę, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń. Na pewno nie wylizyłam wszystkich miast i miasteczek. Praca była trudna, ze względu na rozległy teren jak i szczupłość kadry. Podkreślam, że działalność w tym okresie była honorową i nie podlegała żadnym opłatom.

Pierwszą Komendantką Pogotowia w Chorągwi Łódzkiej była płm. Władysława Małuszewska. Odpowiadała za stan przygotowania starszych harcererek do pełnienia wyżej wymienionych służb. My, hufcowe, miałyśmy obowiązek zapewnienia kompletów obecności na spotkaniach szkoleniowych. W styczniu 1939 r. Organizacja Harcererek przystąpiła do PWK jako jedno z 16 stowarzyszeń współdziałających na naszym terenie (Rozkaz 1 z dnia 10.I.1939 r.) Reprezentowała nas hm. Władysława Kenizanka-Olbromska celem uzgadniania wszelkich posunięć z władzami wojskowymi i miejskimi. Wspominam te czasy jako pełne ofiarnej pracy i wzajemnej harcerskiej życzliwości. Zająć miałyśmy wiele. Przygotowywałyśmy się do prowadzenia 14 obozów służby, słyśmy tampony przeciwgazowe, sprawdzaliśmy stan przygotowania strychów, piwnic i podwórek, kopaliśmy rowy na trawnikach wyznaczonych przez władze lokalne. Pełniłyśmy całonocne dyżury przy telefonach w instytucjach.

30 sierpnia 1939 r. zarządono w Polsce powszechną mobilizację. Przybyły nam wówczas nowe miejsca pracy. Pełniłyśmy dyżury w punktach mobilizacyjnych.

1 września 1939 r. o godzinie 6 rano wojska niemieckie przekroczyły granicę Polski. Prezydent Rzeczypospolitej wygłosił Orędzie do narodu:

"Nocy dzisiejszej odwieczny wróg nasz rozpoczął zaczepne działanie wobec Państwa Polskiego, co stwierdzam wobec Boga i historii. A więc wojna! W dniu dzisiejszym wszelkie inne sprawy i zagadnienia schodzą na plan dalszy. Całe nasze życie publiczne i prywatne przedstawiamy na specjalne tory. Wszliśmy w okres wojny. Musimy myśleć tylko o jednym, walca aż do zwycięstwa."

W piątym dniu wojny w czasie pełnienia służby na Dworcu Fabrycznym, podczas przyjmowania pociągu, który stał długo, czekając na wjazd, otrzymałam zawiadomienie, jako pilne, żeby się zgłosić w Komendzie. Oczywiście, obowiązywała ścisła tajemnica. Należało stanąć się w punkcie ewakuacyjnym. 10 najaktywniej pracujących instruktorów zostało wytypowanych do ewakuacji. Zgłosiło się 8, 2 ewakuowały się na własną rękę. - Ewakuacja Łodzi - to specyficzny okres w życiu miasta, który czeka na opracowanie.

Wrześni 1939 r. zastał harcerki w stanie gotowości. Po naszej ewakuacji nie przerwały one pracy na dworcach, ale podjęły jeszcze inne zadania. Przystąpiły przede wszystkim do niszczenia dokumentów nie tylko własnej organizacji, ale i innych instytucji, z którymi współpracowały. Kiedy przystąpiono do likwidacji szpitala dla polskich rannych i chorych, harcerki masowo włączyły się do opieki, zakładały nowe placówki, wykorzystując posiadany sprzęt obozowy (kotły, kocioł). Harcerki nie tylko pełniły służbę sanitarną i gospodarczą, ale dostarczały też w miarę potrzeby ubrań cywilnych dla żołnierzy i dokumentów. Były niejednokrotnie

powiemniczkami konających, przekazywały ich ostatnią wolę rodzinom. Dla pierwszych transportów wysiedlonych prowadzły hotelik na terenie Dworca Łódź - Kaliska. Dla pierwszych aresztowanych, umieszczonych w fabryce Gläsera (obecnie Liściasta), dostarczały w kotlach żupę, gotowaną w Szpitalu Świętej Rodziny oraz przemycaly listy - grypsy w obie strony. Przy masowych wysiedleniach z terenu Łodzi współpracowały z "Kropką Mleka", która odczołgała opiekę szczególnie niemowląt.

Całość pracy w tym okresie uzgadniana była z Komitetem Obywatelskim. Trudno tutaj wymienić nazwiska wszystkich harcererek. Jedną zasługuje na wyróżnienie. Była nią płm. Helena Janaszek, która przejęła obowiązki komendantki, skupia wokół siebie grono starszych harcererek i pozostałych instruktorów, wykorzystując ich przydatność. Została aresztowana w lutym 1940 r. i rozstrzelana 18 marca 1940 r. W tym samym dniu została rozstrzelana również Alicja Frey - sekretarka i kolporterka tajnej organizacji "Wyzwolenie".

Pierwszą przysięgę, przystępując do organizacji ZWZ, składaliśmy na ręce hm. Władysławy Kenizanki - Olbromskiej, która po nawiązaniu kontaktu z hm. Józefiną Łapińską zgłosiła komendantowi Okręgu ZWZ gotowość współpracy. Było to w końcu grudnia 1939 r.

Czego oczekiwała od harcererek Komenda ZWZ? Według relacji hm. Władysławy Kenizanki - Olbromskiej, Komenda ZWZ prosiła o codzienne nasłuch radiowe (do gazetek dla celów propagandowych), kolportaż tajnej prasy, przygotowanie punktów kontaktowych, o łączniczki w obrębie miasta, o kurierki w obrębie Rzeszy i kurierki przechodzące przez granicę, o kilkadziesiąt dziewcząt do służby wywiadowczej, a także o opiekę nad więźniami politycznymi w łódzkich więzieniach i obozach koncentracyjnych. Wszystkie te żądania, mimo wielkich trudności, były zaspokajane w mniejszym lub większym stopniu.

Hm. Kenizanka - Olbromskiej udało się pozyskać do współpracy wiele wspaniałych osób, między innymi świętą germanistkę Walerię Kaiser. Mieszkała jej wykorzystywano przez długi czas, aż do jej aresztowania 6 czerwca 1944 r. Przeżyła bardzo trudne śledztwo, ciemnicę i oboz w Ravensbrück, zmarła w 1965 r. Za całokształt działalności w AK została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

Inne dobre punkty kontaktowe - to mieszkanka pani dr Marii Kalińskiej, znanej łódzkiej lekarki; została aresztowana wraz z 11-letnim synem 7 marca 1942 r., zmarła tego samego dnia po badaniach w Gestapo, a także pani dr Piłarskiej, aresztowanej w lutym 1942 r., zmarłej w Oświęcimiu 14 września 1942 roku.

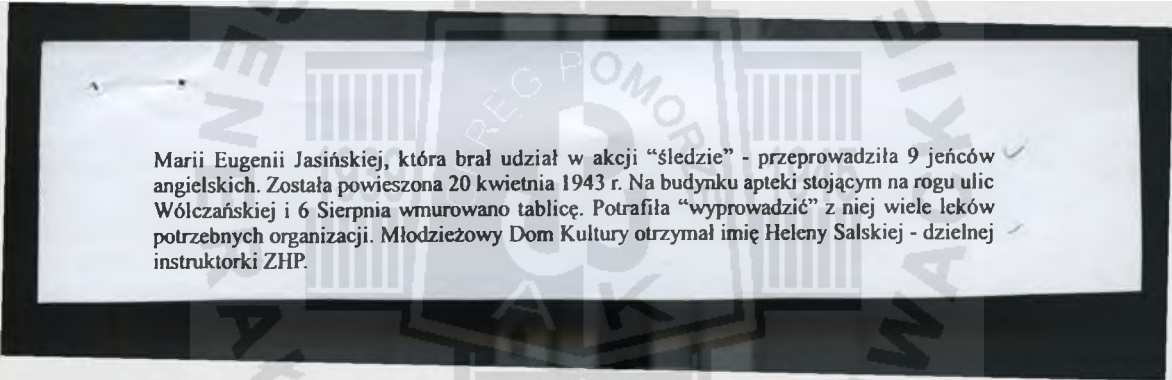
W marcu 1942 r. hm. Kenizanka - Olbromska musiała opuścić Łódź. Swoje obowiązki Komendantki Pogotowia Chorągwi wraz z kontaktami wojskowymi przekazała mnie. Był to okres, kiedy ZWZ został przekształcony w AK. W ogólnych zarysach wymagania, stawiane nam, były podobne do poprzednich. Zawsze do najtrudniejszych należało wyszukiwanie i organizowanie punktów kontaktowych. Wiele spotkań odbywało się na ulicy. Przysięgę bardzo często odbierałam na cmentarzu. Spotkania wyznaczałam też w kościołach, a czasem w miejscu pracy. Dużą trudność stanowiło ciągłe - jak ja to nazywałam - "wiązanie terenu". Stałe kontaktowanie się z różnymi Oddziałami, szukanie odpowiednich osób zarówno w Okręgu jak i w obwodach trwał bezustannie. Zaznaczam, że bezpieczeństwo musieliśmy zapewniać sobie same. Obowiązywał nas przy tym przymus pracy do 40 roku życia.

Przybył nam też nowy obowiązek szkolenia do różnych służb pomocniczych, zwłaszcza w zakresie służby sanitarniej, wartowniczej, łączności, gospodarczej i innych. Wymagano od nas także zdobywania, zabezpieczania i przechowywania środków opatrunkowych, lekarstw, zastrzyków, spirytusu, toreb sanitarnych i noszy.

Zostałam aresztowana 6 czerwca 1944 r. Moją następczynią została Jadwiga Chwiłkowska, instruktorka PWK. Udało się jej dotrzeć do pociągu z rannymi powstańcami warszawskimi, stojącemu na boczny kolejowej. Przekazała im część leków i środków opatrunkowych.

Podsumowując swoje wspomnienia, muszę podkreślić, że łódzka Chorągiew Harcererek dostarczyła ZWZ, a potem AK wiele bardzo wartościowych członkin kadry kierowniczej w Łodzi i w terenie. W ogólnej opinii władz zwierzchnich oceniane byłymi bardzo wysoko, choć nie pokrywało się to z przyznawaniem stopni, odznaczeń i awansów.

Po 1945 r. udało nam się uczcić pamięć wielu harcererek jako patronek drużyn, między innymi

Marii Eugonii Jasińskiej, która brała udział w akcji "śledzie" - przeprowadziła 9 jeńców angielskich. Została powieszona 20 kwietnia 1943 r. Na budynku apteki stojącym na rogu ulic Wólczańskiej i 6 Sierpnia wmurowano tablicę. Potrafiła "wyprowadzić" z niej wiele leków potrzebnych organizacji. Młodzieżowy Dom Kultury otrzymał imię Heleny Salskiej - dzielnej instruktorki ZHP.

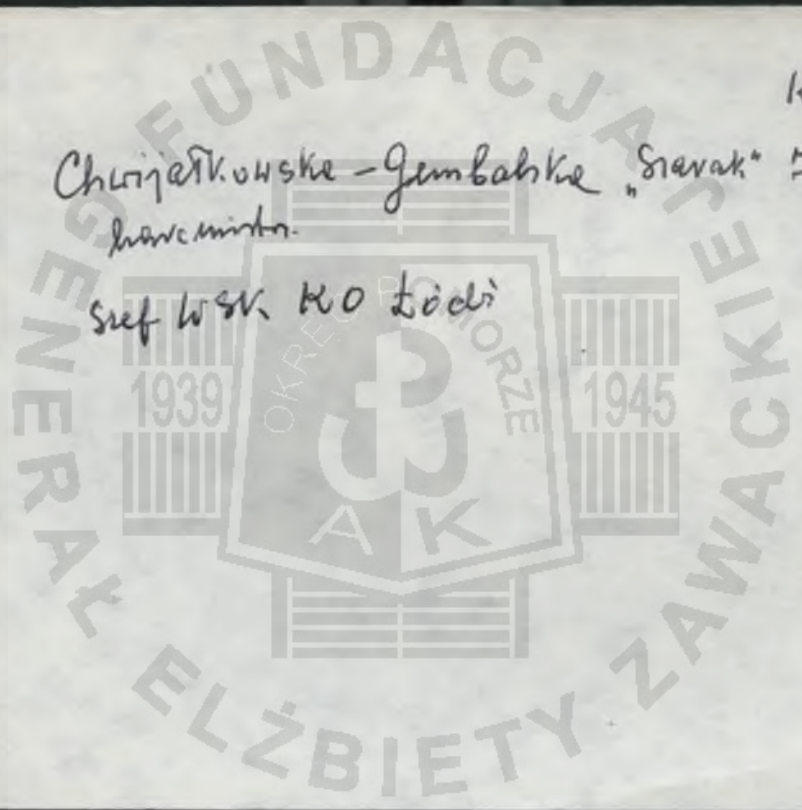
V Nazwiskowe karty informacyjne

WSK
Kp Pk

Chłopańskie - Gembalskie "Sierak" Irene
harcemistrz.

Sref WSK KO Łódź

T - 662

Lodzi
Wsk

Chwiatkowska - Gembalska
Główna

nr 7 Jednościowego (list z 20694 - 185/44)

pełne z karteletki Wsk w Łodzi -

odpowiedziata upatrywani na propo-
zycje Jedn., zely byta przedstawicielką
Archi Wsk Torun w Łodzi
Kto w drugim ZBWA

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 27 listopada 1999 r.
zmarła nasza ukochana Mama, Babcia i Ciocia

Ś.†P.

IRENA GEMBALSKA

Wieloletni pedagog, wychowawca młodzieży,
Komendantka Wojennego Pogotowia Harcerek Łodzi
i Okręgu Łódzkiego,
Żołnierz AK ps. „Szarak”, Szef W.S.K.O.L., harcemistrz,
była więźniarka Koncentracyjnego Obozu Kobiet - Ravensbrück
odznaczona wieloma odznaczeniami państwowymi.

Pogrzeb odbędzie się dnia 2 grudnia 1999 r. o godzinie 13 na
cmentarzu rzymskokatolickim pw. św. Józefa przy ul. Ogrodowej 39.
Pograżeni w smutku:

SYN, WNUK I POZOSTAŁA RODZINA

Prosimy o nieskładanie kondolencji.

AK
Łódź
Kom. OKM.

D. K. VI 02.

2

T: 662/WSK

AK
Łódź
Kom. Okr.

++
GEMBALSKA Irene

27 listopada 1999 r. zmarła w wieku 87 lat

Ś.†P.

Harcmistrzy

IRENA GEMBA

Komendantka Wojennego Pogotowia Harcerek, podporuc
instruktorka Chorągwi Łódzkiej ZHP, Członek S

Pogrzeb odbędzie się 2 grudnia (czwartek) o godz. 13 na C
Wyrazy współczucia Rodzinie składają:

KOMENDA CHORĄGWI ŁÓDZKIEJ ZHP, STOWARZYSZENIE

SIERADZ. Do końca grud
eum Okręgowym prezent
nie wystawa obrazów i
łastyków Brigitte Lesni
Si a Pierra. Sieradzkie m
dzieńca ekspozycję konta

Mikołaj dziec

D. Kw. 5-02

T. 662/WSK

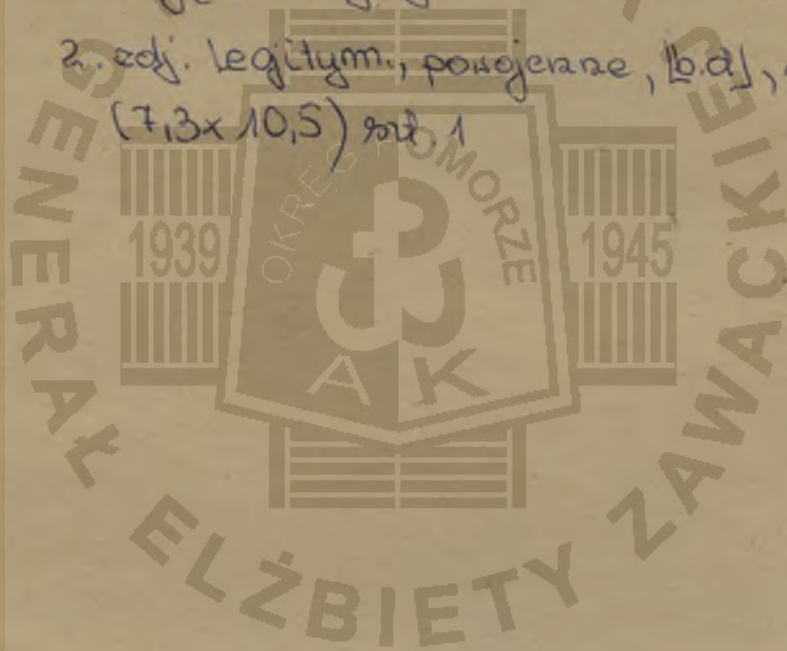
AK
Łódź

GEMBALSKA Jrena

z d. Chwiałkowska

VI. Fotografie

1. Zdjęcie legitym. [b.d.] reproduk., (3,7 x 5,4) szt. 1
2. zdj. legitym., paszportowe, [b.d.] reproduk.,
(7,3 x 10,5) szt. 1

1)

1. WSK

Jeczki osobowe

2. T. 662/WSK

3. orepv, 3,8x5,3

4.

5. Gembalska Irena
zd. Chyłańska

6. N, N

7. bralc

8. Uwagi: Opis na odwrocie fot.
sporządzony przez I. G.

Irena Gembalska

Żeromskiego 38/9

2)

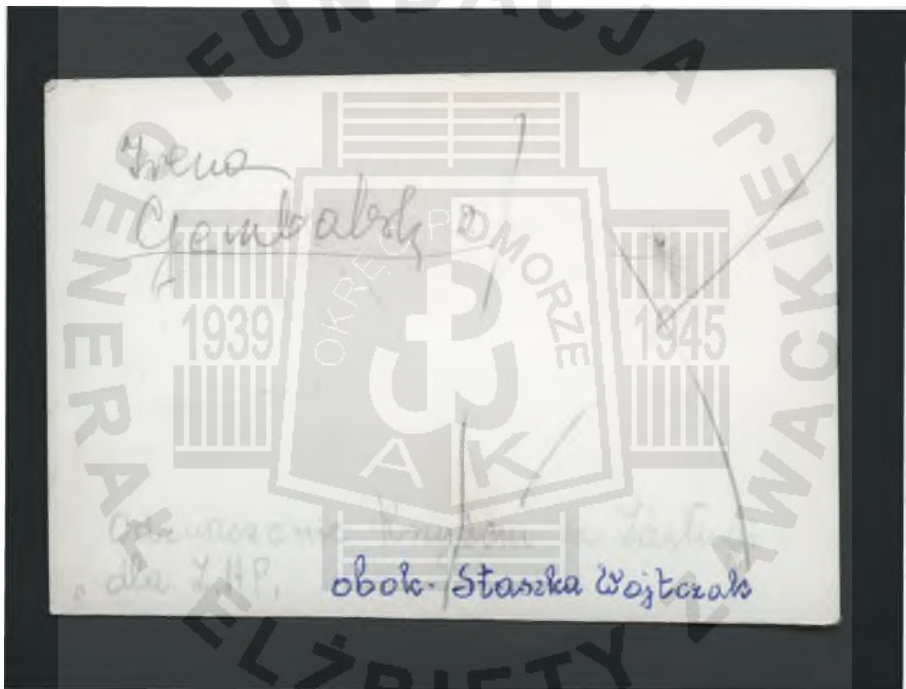

1. WSK
Teczki osobowe
2. T. 662/WSK
3. rep. 7 x 10,5
- 4.
5. Gembalska Jreza
z. Chwiałkowska
6. NN
- 7.
8. Uwagi: Opis na odwrocie fot.

Jreza Gembalska, obok Staszka
Hejczaka
Odznaczenie krzyżem za zasługi dla Z.H.P.

Z. św. 2012 r.

GEMBALSKA Irene

